

Vergaderjaar 2024–2025

32 761

Verwerking en bescherming persoonsgegevens

Nr. 312

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 januari 2025

Aanleiding

Bij brieven van 5 september 2023, 9 november 2023 en 19 juni 2024¹ heeft mijn voorganger uw Kamer geïnformeerd over de verschillende maatregelen om mogelijk misbruik van privéadressen c.q. huisadressen in registers van het Kadaster² tegen te gaan (preventieve maatregelen tegen doxing). Het ging daarbij om:

- 1) Ruimere mogelijkheden tot het afschermen van natuurlijke personen vanwege daadwerkelijke bedreiging dan wel waarschijnlijke dreiging als gevolg van de beroepsuitoefening;
- 2) Het beperken van de toegang tot persoonsgegevens via de ontsluiting op naam (hierna: zoeken op naam) tot professionele gebruikers die zoeken op naam nodig hebben uit hoofde van taak of beroep.

Zoals aangegeven in genoemde brieven, moet met het oog op invoering van deze maatregelen het Kadasterbesluit worden aangepast. Inmiddels is de internetconsultatie afgerond en hebben de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP) en het Adviescollege Toetsing Regeldruk (hierna: ATR) over het voorstel tot wijziging van het Kadasterbesluit geadviseerd. Door middel van deze brief informeer ik uw Kamer op hoofdlijnen over de uitkomsten van de consultatie, de door de ATR en de AP uitgebrachte adviezen en de wijzigingen die ik naar aanleiding van de consultatie doorvoer en het vervolgtraject.

¹ Kamerstukken II 2022–2023, 32 761, nr. 14, Kamerstukken II 2023–2024, 32 761, nr. 16 en Kamerstukken II, vergaderjaar 2023–2024, 36 171, nr. 17

² Dit betreft de basisregistratie kadaster, de registratie voor schepen en de registratie voor luchtvaartuigen.

Uitkomsten internetconsultatie

In de internetconsultatie is door 31 partijen een openbare reactie ingediend. Het beeld dat daaruit naar voren komt is dat partijen geen bezwaar hebben tegen de maatregel gericht op verruiming van de mogelijkheden tot het afschermen van natuurlijke personen vanwege daadwerkelijke bedreiging dan wel waarschijnlijke dreiging als gevolg van de beroepsuitoefening. Voor de maatregel gericht op het beperken van zoeken op naam ligt dat in belangrijke mate anders. Partijen die hebben gereageerd tonen in meerderheid begrip voor het beoogde doel van de maatregel. Waar partijen het echter niet mee eens zijn, is de voorgestelde beperking van zoeken op naam tot de in het ontwerp besluit genoemde groepen professionele gebruikers:

- A. Groepen gebruikers die altijd op naam moeten kunnen zoeken, zijnde overheidsorganen, als bedoeld in het Register van Overheidsorganisaties, notarissen, deurwaarders en financiële dienstverleners,
- B. Groepen gebruikers die dit enkel in concrete situaties nodig hebben, te weten: makelaars, rentmeesters, vastgoedtaxateurs, journalisten, advocaten, curatoren en bewindvoerders zoals bedoeld in Boek 1 BW en accountants.

Belangrijkste reden van bezwaar tegen de beperking van zoeken op naam tot deze specifieke groepen gebruikers is, dat de partijen die hebben gereageerd van mening zijn dat ook zij uit hoofde van taak of beroep toegang tot zoeken op naam nodig hebben. Dit niet alleen vanwege een effectieve uitvoering van hun taak of beroep, maar ook omdat bijvoorbeeld de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft), de Faillissementswet of de Sanctiewet daarom vraagt of vanwege de maatschappelijke betekenis van hun werkzaamheden.

Adviezen ATR en AP

Door het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) en de Autoriteit Persoonsgegevens is advies uitgebracht over het ontwerpbesluit. De ATR zegt zorg te hebben over de werk- en regeldruk voortvloeiend uit de wijziging van het Kadasterbesluit, met name gelet op gemoeide duur van de procedure waarmee een aanvrager moet aantonen tot een bepaalde beroepsgroep te horen. De AP is van mening dat met het ontwerpbesluit enkele schadelijke neveneffecten van de openbaarheid van het Kadaster worden gemitigeerd, maar dat het daarnaast wenselijk is om te komen tot een actuele visie op de openbaarheid van het Kadaster in algemene zin. Omdat dit laatste verder gaat dan de voorliggende wijziging van het Kadasterbesluit gericht op het voorkomen van doxing, neem ik dat advies mee bij de verdere beleidsvorming rondom het Kadaster.

Wijziging ontwerpbesluit naar aanleiding van consultatie en adviezen

Het punt dat ook andere partijen dan de in het ontwerpbesluit genoemde specifieke groepen zoeken op naam nodig hebben, heb ik voorgelegd bij o.a. de Ministeries van JenV, BZ (Sanctiewet) en Financiën en de AFM en de DNB. Zij gaven aan zich te herkennen in de reacties van partijen als zakelijke rechtsbijstand-juristen, particuliere onderzoeksbureaus en hypotheekverstrekkers. Mijn conclusie is daarom dat door partijen die bezwaar hebben tegen inperking van zoeken op naam tot de in het ontwerpbesluit genoemd groepen, terecht wordt aangedrongen op behoud van toegang tot zoeken op naam voor andere groepen.

Hierop is bezien en met het Kadaster besproken of het mogelijk is te komen tot uitbreiding van de groepen professionele gebruikers die

toegang krijgen tot zoeken op naam. Daaruit is gebleken dat het niet goed uitvoerbaar en juridisch lastig is om een duidelijke grens te trekken. Daarbij bestaat het risico dat een nieuwe afbakening van groepen zal leiden tot hernieuwde discussie en mogelijk wederom een rechtszaak zoals eerder aangespannen door een particulier onderzoeksbureau. Tenslotte blijken sommige voor uitbreiding in aanmerking komende beroepsgroepen, zoals bijvoorbeeld financiële dienstverleners, moeilijk af te bakenen. Bijvoorbeeld omdat sluitende definities van beroepsgroepen niet zijn te maken of omdat het aan een register of lijst ontbreekt waarin kan worden nageslagen of een partij wel tot een beroepsgroep behoort.

Dit alles overwegende heb ik besloten het ontwerpbesluit ten dele aan te passen. Met de maatregel gericht op verruiming van de mogelijkheden tot het afschermen van natuurlijke personen vanwege daadwerkelijke bedreiging dan wel waarschijnlijke dreiging als gevolg van de beroepsuitoefening ga ik onverkort verder. De maatregel gericht op het beperken van zoeken op naam tot enkel de specifieke, in het ontwerp besluit genoemde groepen professionele gebruikers pas ik aan. Zoeken op naam wordt niet meer beperkt tot de in het ontwerpbesluit genoemde groepen professionele gebruikers, maar alle professionele gebruikers, waarvoor de zoekmogelijkheid «zoeken op object» niet volstaat, mogen blijven zoeken op naam.

Ik besef mij dat ik hiermee het aantal groepen dat kan zoeken op naam aanzienlijk uitbreid ten opzichte van het ontwerpbesluit. Ik vind dat – los van de hierboven genoemde redenen – ook inhoudelijk te verdedigen omdat de kans op misbruik van zoeken op naam inmiddels ook is verkleind door succesvolle invoering van inloggen met eHerkenning bij zoeken op naam³ en het invoeren van logging en monitoring van gebruik⁴. Per 1 juli 2024 is inloggen met e-herkenning bij het Kadaster verplicht om toegang te krijgen tot elektronische dienstverlening waarvoor een betrouwbaarheidsniveau «substantieel» (of hoger) geldt, waaronder het zoeken op naam. Zoeken onder een valse identiteit, waarover RTL Nieuws berichtte in augustus 2023, is met eHerkenning dus niet meer mogelijk.

Vervolgtraject

In de brief van 19 juni 2024 kondigde mijn voorganger aan dat de wijziging van het Kadasterbesluit in november 2024 in werking zou treden. Dat inwerkingtredingsmoment is niet gehaald, vanwege de beoordeling van de reacties die naar aanleiding van de internetconsultatie zijn ontvangen en de benodigd gebleken aanpassing van het ontwerpbesluit.

Ik streef nu naar inwerkingtreding van de wijziging van het Kadasterbesluit medio 2025, na advies van de Afdeling advisering van de Raad van State. De wijziging ten aanzien van de afscherming van persoonsgegevens

³ Een aantal specifieke organisaties is op basis van aangedragen argumenten uitstel verleend tot uiterlijk medio 2025.

⁴ Logging en monitoring gebeurt niet bij luchtvaartuigen.

vanwege waarschijnlijke dreiging (op basis van convenanten)⁵ zal daarbij terugwerken tot 20 november 2023. Dat is het tijdstip waarop het Kadaster met deze maatregel is gestart.

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,
M.C.G. Keijzer

⁵ Organisaties van beroepsbeoefenaars die uit hoofde van hun beroep een waarschijnlijk veiligheidsrisico lopen wanneer hun persoonsgegevens in de registers van het Kadaster openbaar blijven, kunnen met het Kadaster afspraken maken over beroepsgerelateerde afschermingscriteria die worden vastgelegd in een convenant.